

Bruksela, 7 października 2024 r.  
(OR. en)

14128/24

LIMITE

ELARG 122

#### NOTA DO PUNKTU I

|                 |                                                                                     |
|-----------------|-------------------------------------------------------------------------------------|
| Od:             | Grupa Robocza ds. Rozszerzenia i Krajów Negocjujących Przystąpienie do UE           |
| Do:             | Komitety Stałych Przedstawicieli (część II)                                         |
| Nr poprz. dok.: | ST 13824/24                                                                         |
| Dotyczy:        | ROZSZERZENIE<br>– Negocjacje akcesyjne z Albanią<br>= Klaster 1: Kwestie podstawowe |

1. W ramach przygotowań do kolejnego posiedzenia konferencji akcesyjnej z udziałem Albanii Grupa Robocza ds. Rozszerzenia i Krajów Negocjujących Przystąpienie do UE (COELA) osiągnęła porozumienie w sprawie projektu wspólnego stanowiska Unii Europejskiej w sprawie klastra 1: kwestie podstawowe (w tym Funkcjonowanie instytucji demokratycznych, Reforma administracji publicznej, rozdział 23 – Wymiar sprawiedliwości i prawa podstawowe, rozdział 24 – Sprawiedliwość, wolność i bezpieczeństwo, Kryteria gospodarcze, rozdział 5 – Zamówienia publiczne, rozdział 18 – Statystyka, rozdział 32 – Kontrola finansowa).
2. W związku z powyższym i w zgodzie z wewnętrznymi ustaleniami dotyczącymi negocjacji z Albanią (dok. 10380/1/2022 REV1) Komitety Stałych Przedstawicieli jest proszony o zatwierdzenie wspólnego stanowiska w wersji przedstawionej w załączniku.
3. Wspólne stanowisko UE, zatwierdzone przez Komitety Stałych Przedstawicieli, zostanie udostępnione Albanii przed kolejnym posiedzeniem konferencji akcesyjnej.

**KONFERENCJA W SPRAWIE PRZYSTĄPIENIA**

**DO UNII EUROPEJSKIEJ**

**- ALBANIA –**

**PROJEKT**

**WSPÓLNE STANOWISKO UNII EUROPEJSKIEJ**

Niniejsze stanowisko Unii Europejskiej jest oparte na jej ogólnym stanowisku na konferencję akcesyjną z udziałem Albanii (AD 5/22 CONF-ALB 2) i podlega zasadom negocjacyjnym zatwierdzonym podczas tej konferencji, a zwłaszcza zasadom następującym:

- opinie wyrażone przez Albanie lub UE na temat danego rozdziału negocjacyjnego w żaden sposób nie będą przesądzać o stanowisku, jakie może zostać przyjęte w sprawie innych rozdziałów;
- porozumień – nawet częściowych – osiągniętych w trakcie negocjacji nad poszczególnymi rozdziałami nie należy uznawać za ostateczne, dopóki nie zostanie osiągnięte ogólne porozumienie dotyczące wszystkich rozdziałów;

jak również wymogom określonym w pkt 3, 5, 10, 14, 16, 31, 33, 36, 38, 39, 46, 47 i 48 ram negocjacyjnych.

UE zachęca Albanie, by kontynuowała proces dostosowywania ustawodawstwa do unijnego dorobku prawnego oraz by skutecznie wdrażała i egzekwowała ten dorobek, a także – ogólnie – by jeszcze przed przystąpieniem do UE opracowała strategię i instrumenty, które będą możliwie najbliższe unijnym strategiom i instrumentom.

UE odnotowuje, że w swoim stanowisku AD 19/24 CONF-ALB 4 Albania akceptuje unijny dorobek prawny objęty klastrem 1 obowiązujący na dzień 2 października 2024 r. oraz że będzie ona gotowa do wdrożenia go przed datą przystąpienia do Unii Europejskiej.

## 1. Funkcjonowanie instytucji demokratycznych

UE odnotowuje, że w swoim porządku konstytucyjnym Albania ustanowiła fundamenty **państwa demokratycznego** i dąży do konsolidacji swoich instytucji demokratycznych, a ramy prawne i instytucjonalne umożliwiają zachowanie demokratycznego charakteru procesu wyborczego.

UE zwraca się do Albanii, aby wyeliminowała szereg niejasności i rozbieżności prawnych wskazanych przez OBWE/ODIHR i uwzględniła inne wspólne zalecenia OBWE/ODIHR i Komisji Weneckiej. Należy dalej wzmacniać ustawodawstwo dotyczące mediów w kampaniach wyborczych, a w szczególności dezinformacji i platform internetowych. Jeżeli chodzi o finansowanie partii politycznych i kampanii wyborczych, UE z zadowoleniem odnotowuje, że przegląd ram ustawodawczych zapewnił większą przejrzystość, ale że konieczna jest konsolidacja wdrażania.

UE zauważa, że z biegiem czasu rola **Zgromadzenia** Albanii umacnia się. UE zachęca do dalszych wysiłków w celu zwiększenia przejrzystości i rozliczalności, uczciwości oraz skuteczności, w tym w odniesieniu do kontaktów parlamentu z organizacjami pozarządowymi / organizacjami społeczeństwa obywatelskiego oraz do jego publikacji. UE przypomina, że dobrze funkcjonujący parlament prowadzący skuteczny nadzór i wykonujący zadania legislacyjne to jeden z głównych filarów procesu akcesyjnego. Przypomina, że parlament musi być w stanie wykorzystywać wszystkie mechanizmy, w tym komisje śledcze, aby skutecznie nadzorować prace rządu.

UE podkreśla, że konstruktywny i inkluzywny dialog polityczny w parlamencie ma kluczowe znaczenie i leży w interesie albańskich obywateli. Odnotowuje także, że chociaż na działalność parlamentarną nadal negatywnie wpływa polityczna polaryzacja, parlament zdołał przyjąć – znaczącą ponadpartyjną większością głosów – zmiany ustawodawcze zwiększające jego rolę w procesie integracji z UE.

UE podkreśla, że, ogólnie rzecz biorąc, istnieją prawne, regulacyjne i instytucjonalne ramy działania **organizacji społeczeństwa obywatelskiego**, jednak potrzebne są usprawnienia, które umożliwią pełne wdrożenie ram prawnych w szczególności w odniesieniu do procedur rejestracyjnych. UE odnotowuje, że procesy konsultacyjne muszą zostać ulepszone, tak aby stały się bardziej inkluzywne i skuteczne oraz by miały lepszą jakość; konieczne są też dodatkowe wysiłki i zasoby, aby trwale zapewnić warunki działania społeczeństwu obywatelskiemu.

## 2. Reforma administracji publicznej

UE odnotowuje, że Albania jest umiarkowanie przygotowana, jeżeli chodzi o **strategiczne ramy reformy administracji publicznej**. UE zaznacza, że Albania musi opracować i w odpowiednim czasie przyjąć nowe strategie dotyczące reformy administracji publicznej i zarządzania finansami publicznymi, tak aby zapewnić ciągłość reform. Należy zadbać o ogólną spójność strategii dotyczącej reformy administracji publicznej z innymi dokumentami strategicznymi i z zakresu planowania polityki oraz o stabilność finansowania reform związanych z reformą administracji publicznej. UE podkreśla, że system koordynacji polityki pozostaje złożony i trzeba go uprościć, a także że koordynacja i sterowanie polityczne wdrażaniem i monitorowaniem reform powinny zostać usprawnione.

UE podkreśla, że Albania jest umiarkowanie przygotowana, jeżeli chodzi o **formułowanie i koordynację polityki**. W obszarze formułowania polityki ustawodawstwo jest częściowo dostosowane do norm UE. UE zaznacza, że Albania musi zmodernizować swoje ramy regulacyjne, aby ulepszyć średnioterminowe planowanie polityki, musi zacząć stosować oceny skutków regulacji także względem wszystkich przepisów wtórnych oraz musi wzmocnić parlamentarny nadzór nad działaniami rządu.

UE odnotowuje, że albańskie przepisy o **służbie cywilnej** są w szerokim stopniu dostosowane do podstawowych zasad rekrutowania, awansowania i odwoływania opartych na osiągnięciach i przejrzystości. Jednak przepisy o rekrutowaniu i awansowaniu w oparciu o osiągnięcia muszą być w praktyce konsekwentnie wdrażane na wszystkich szczeblach. UE odnotowuje również, że Albania musi zreformować swój system wynagrodzeń, tak aby stał się przejrzystszy i uczciwszy i obejmował jasne kryteria otrzymywania dodatków do pensji i podwyżek. UE podkreśla, że Albania powinna także zharmonizować i wdrożyć system klasyfikacji zawodów we wszystkich instytucjach.

UE odnotowuje, że obecne ramy prawne regulujące **organizację centralnych organów administracyjnych** nie zawierają jasnej typologii i kryteriów tworzenia organów podległych ani nie precyzują granic rozliczalności między organami nadzorczymi a organami podległymi. UE zwraca się do Albanii o rozwiązanie tej kwestii, a także o wzmocnienie nadzoru, który odpowiednie ministerstwa prowadzą nad podległymi agencjami. UE podkreśla także, że Albania powinna zwiększyć przejrzystość działania instytucji publicznych, w tym poprzez ułatwienie obywatelom dostępu do informacji publicznych.

UE przypomina, że sposobem na usprawnienie administracji publicznej jest cyfryzacja, która zapewnia wydajniejsze i skuteczniejsze e-usługi wysokiej jakości przy obniżonych kosztach administracyjnych i zmniejszonym obciążeniu dla obywateli i przedsiębiorstw. UE odnotowuje, że Albania rozpoczęła ambitny proces **cyfryzacji usług publicznych**, którym obecnie jest objętych już około 95% tych usług. UE zwraca się do Albanii o zagwarantowanie równego traktowania i dostępności do usług administracyjnych wszystkim obywatelom i przedsiębiorstwom. Zachęca także Albanie do kontynuowania wysiłków w zakresie upraszczania procedur i usług administracyjnych oraz do zwiększenia cyberbezpieczeństwa. UE odnotowuje, że Albania planuje dokonać przeglądu swoich przepisów dotyczących interoperacyjności. Mając to na uwadze, UE przypomina, że konieczne jest również zwiększenie interoperacyjności transgranicznej za pomocą ram interoperacyjności krajowej w pełni dostosowanych do europejskich ram interoperacyjności jako podstawy interoperacyjnych, cyfrowych usług publicznych zorientowanych na człowieka. UE zachęca Albanie, by śledziła zmiany w unijnym dorobku prawnym dotyczącym kwestii cyfrowych, w szczególności w poddawany obecnie przeglądowi unijnym prawodawstwie dotyczącym identyfikacji elektronicznej i usług zaufania (rozporządzenie eIDAS), z myślą o utworzeniu krajowego portfela tożsamości cyfrowej.

UE odnotowuje, że Albania dysponuje dobrze ugruntowanymi ramami **zarządzania finansami publicznymi**. Podkreśla, że ważne jest, aby Albania dalej usprawniała średniookresowe ramy budżetowe, zwiększała zdolności instytucjonalne do monitorowania ryzyk fiskalnych i wzmocniła zarządzanie inwestycjami publicznymi. UE zachęca Albanie do utworzenia rady fiskalnej, aby zwiększyć wiarygodność polityk fiskalnych w tym kraju.

### **3. Rozdział 23 –Wymiar sprawiedliwości i prawa podstawowe**

UE podkreśla, że albańskie ramy ustawodawcze i instytucjonalne są w wysokim stopniu dostosowane do unijnego dorobku prawnego i odnośnych norm europejskich w zakresie **funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości**. UE odnotowuje, że Albania planuje kontynuować **reformę wymiaru sprawiedliwości** z 2016 r. w drodze dalszego wzmocniania niezależności sędziów i prokuratorów oraz systemów sądowniczego i prokuratorskiego, umacniania rozliczalności i uczciwości na wszystkich szczeblach, zwiększania dostępności i jakości sądów oraz zapewnienia wydajnego wymierzania sprawiedliwości zgodnie z unijnym dorobkiem prawnym i normami europejskimi.

UE zauważa, że Albania poczyniła postępy, jeśli chodzi o **niezależność i bezstronność** systemu sądowego i systemu prokuratorskiego. UE odnotowuje, że Albania zamierza zwiększać zdolności, niezależność i wydajność autonomicznych organów samorządowych w wymiarze sprawiedliwości oraz konsolidować postępy poprzez dokonywanie mianowań i awansowanie w oparciu o osiągnięcia, zwiększając przejrzystość awansów, rygorystycznie kontynuując i szczegółowo przeprowadzając okresowe kontrole uczciwości w trakcie karier sędziowskich i prokuratorskich. UE odnotowuje także zobowiązanie Albanii do przestrzegania wysokich standardów wytyczonych przez procedurę sprawdzającą i do zagwarantowania, że zasady losowego przydzielania spraw będą rzeczywiście stosowane w praktyce. Ponadto UE z zadowoleniem odnotowuje, że Albania zamierza dalej zwiększać odporność instytucji wymiaru sprawiedliwości na ingerencje wewnętrzne i zewnętrzne. UE podkreśla, że zarówno władza wykonawcza, jak i władza ustawodawcza w Albanii muszą respektować i w trybie priorytetowym całkowicie wdrożyć wiążące decyzje Trybunału Konstytucyjnego. UE zaznacza, jak ważne jest, aby Albania zapewniła stosowanie najwyższych standardów uczciwości, przejrzystości i opierania się na osiągnięciach podczas mianowania członków organów samoregulacyjnych i innych kluczowych organów sądowych i prokuratorskich.

UE odnotowuje, że Albania dysponuje ramami prawnymi i instytucjonalnymi, które zapewniają solidne uregulowanie kwestii **rozliczalności**. UE z zadowoleniem odnotowuje, że Albania nadal odpowiednio prowadzi procedurę sprawdzającą i że zamierza należycie ją zakończyć w terminie przewidzianym w konstytucji, pod nadzorem międzynarodowej operacji monitorowania.

UE podkreśla, że Albania musi wszcząć kolejne postępowania karne wobec sędziów i prokuratorów oskarżonych podczas procedury sprawdzającej o działania przestępcze; zwraca też uwagę na znaczenie przestrzegania wysokich standardów wytyczonych przez procedurę sprawdzającą.

UE odnotowuje także, że Albania planuje zadbać o to, aby służby kontroli i instytucje autonomiczne, zwłaszcza Wysoki Inspektorat ds. Wymiaru Sprawiedliwości, Najwyższa Rada Sądowa i Wysoka Rada Prokuratorów konsekwentnie zapewniały solidne wyniki w zakresie rozliczalności i uczciwości systemu sądowego na wszystkich szczeblach. Albania musi zapewnić, aby w procesie mianowania członków Najwyższej Rady Sądowej i Wysokiej Rady Prokuratorów niebędących sędziami ani prokuratorami kierowano się kryterium największych osiągnięć i uczciwości.

UE zauważa, że Albania dysponuje dobrą podstawą, jeśli chodzi o **jakość i wydajność** systemu sądowego. UE z zadowoleniem odnotowuje, że Albania zamierza zapewnić wystarczające zasoby ludzkie i finansowe, aby umożliwić pełne, wydajne i niezależne działanie wymiaru sprawiedliwości i zagwarantować prawo dostępu do niego. UE z zadowoleniem podkreśla, że Albania planuje wzmocnić Szkołę Sędziów i Prokuratorów, w tym usprawnić egzaminy wstępne w oparciu o przejrzystość i uczciwą konkurencję, tak aby zaoferować osobom aspirującym do zawodu sędziowskiego lub prokuratorskiego edukację na poziomie wyższym. UE odnotowuje, że Albania zamierza usprawnić narzędzia informatyczne, którymi dysponują sądy, i zachęca do szybkiego utworzenia zintegrowanego systemu zarządzania sprawami oraz do stałego zapewniania pozostałych wakatów sędziowskich, co ze względu na konieczność zapewnienia wydajności wymiaru sprawiedliwości jest sprawą pilną.

UE odnotowuje, że albańskie ramy ustawodawcze i instytucjonalne dotyczące **zwalczania korupcji** są częściowo dostosowane do unijnego dorobku prawnego. UE z zadowoleniem odnotowuje kilka prawomocnych wyroków skazujących urzędników wysokiego szczebla za korupcję. UE zaznacza jednak, że korupcja dominuje w większości obszarów życia publicznego i gospodarczego, w tym na wszystkich szczeblach administracji centralnej i samorządowej oraz instytucji centralnych i samorządowych, pozostając poważnym problemem. UE odnotowuje także, że działania antykorupcyjne mają jak dotąd ograniczone oddziaływanie, w szczególności w sektorach najbardziej narażonych na korupcję. UE odnotowuje, że Albania zamierza dalej zmieniać swoje ramy prawne i instytucjonalne dotyczące zwalczania korupcji, aby zmniejszyć złożoność tych ram i zapewnić ich wydajność. UE podkreśla, że Albania musi poczynić zdecydowane postępy w eliminowaniu bezkarności oraz ogólnego i powszechnego charakteru korupcji, i z zadowoleniem odnotowuje, że Albania zamierza wzmocnić zdolności instytucjonalne i koordynację działań instytucji zapobiegających korupcji, zwiększyć potencjał operacyjny i zasoby ludzkie Prokuratury Specjalnej ds. Walki z Korupcją i Przestępczością Zorganizowaną (SPAK) i odnośnych sądów, tak aby uzyskać solidne wyniki w systemowym eliminowaniu korupcji, zwłaszcza na wysokim szczeblu, w tym w ostatecznym konfiskowaniu mienia. UE odnotowuje, że Albania planuje zwiększyć wydajność ram zapobiegania korupcji, m.in. w drodze systematycznej i skutecznej realizacji zaleceń Grupy Państw przeciwko Korupcji (GRECO) działającej w Radzie Europy. UE odnotowuje, jak ważne jest, aby Albania zapewniła zgodność przyszłych zmian prawnych w przepisach prawa karnego, w tym przepisach dotyczących ewentualnych amnestii, z unijnym dorobkiem prawnym i normami europejskimi; Albania powinna dopilnować, aby następstwem tych zmian było utworzenie krajowego planu konsekwentnego ograniczania korupcji.

UE odnotowuje, że albańskie ramy prawne i instytucjonalne są częściowo dostosowane do unijnego dorobku prawnego i norm europejskich, jeżeli chodzi o **prawa podstawowe**; UE podkreśla, że egzekwowanie tych praw musi zostać usprawnione, tak aby zagwarantować ich przestrzeganie w praktyce – w tym celu należy m.in. zwiększyć zdolności niezależnych instytucji ds. praw podstawowych.

UE zauważa, że należy dalej dokładać starań, aby zapewnić w Albanii ochronę danych osobowych. UE odnotowuje, że Albania planuje dostosować swoje ramy prawne w zakresie **ochrony danych osobowych** do unijnego dorobku prawnego i zwiększyć zdolności instytucjonalne Komisarza ds. Informacji i Ochrony Danych, a także administratorów publicznych i prywatnych, tak aby zapewnić skuteczne egzekwowanie tego prawa, w tym realizować działania zwiększające świadomość społeczną. UE podkreśla, że Albania zamierza skutecznie ścigać naruszenia praw do ochrony danych osobowych, w tym naruszenia na szeroką skalę.

UE odnotowuje, że w odniesieniu do **wolności wypowiedzi** albańskie ramy prawne i instytucjonalne są częściowo dostosowane do unijnego dorobku prawnego i odnośnych norm europejskich i że konieczne są nadal istotne usprawnienia. UE z zadowoleniem odnotowuje, że Albania zamierza przeprowadzić głęboką reformę ram prawnych i regulacyjnych i wprowadzić niezbędne środki wdrażania i egzekwowania w celu: zwiększenia przejrzystości własności mediów, pluralizmu mediów i niezależności redakcyjnej, zwiększenia przejrzystości finansowania mediów ze źródeł prywatnych i państwowych oraz zwiększenia autonomii regulatora mediów i niezależności nadawcy państwowego. UE odnotowuje, że atmosfera sprzyjająca słownym i fizycznym atakom, kampaniom oszczerstw i strategicznym powództwom zmierzającym do stłumienia debaty publicznej (SLAPP), które skierowane są przeciwko dziennikarzom, nie zmienia się i że należy zająć się tym problemem. UE podkreśla, jak ważne jest, aby Albania w pełni uchyliła przepisy karne dotyczące znieważania i zniesławiania i dostosowała aspekty cywilne kwestii zniesławiania do norm europejskich. UE podkreśla, że konieczne będzie uważne obserwowanie tej kwestii, tak aby środki i zabezpieczenia formalne zostały skutecznie wdrożone i przełożyły się na konkretną poprawę, jeśli chodzi o bezpieczeństwo i warunki pracy dziennikarzy. Wszelkie zmiany w ramach prawnych powinny być zgodne z normami i zaleceniami europejskimi, w tym z opiniami Komisji Weneckiej, oraz podlegać inkluzywnym konsultacjom z organizacjami medialnymi i ze społeczeństwem obywatelskim.

Jeżeli chodzi o **równouprawnienie płci i o niedyskryminację**, w których to obszarach Albania osiągnęła częściowy stopień dostosowania przepisów do unijnego dorobku prawnego, UE odnotowuje, że Albania zamierza w pełni dostosować swoje ustawodawstwo dotyczące niedyskryminacji do unijnego dorobku prawnego i zapewnić jego skuteczne wdrażanie, w tym dzięki egzekwowaniu przepisów przez Komisarza ds. Niedyskryminacji; ponadto zamierza uwzględnić kwestię LGBTIQ. UE odnotowuje także, że Albania zamierza zapewnić pełne dostosowanie przepisów do unijnego dorobku prawnego dotyczącego równouprawnienia płci, w tym do konwencji stambulskiej, w szczególności po to, by skutecznie eliminować przemoc ze względu na płeć, zwiększyć zdolności instytucjonalne także organów ds. równości, jak również zwiększyć zdolność do utrzymania schronisk dla ofiar przemocy. UE podkreśla, że konieczne jest, aby wdrożenie środków nastąpiło szybko; chodzi m.in. o dostosowanie przepisów prawnych o niedyskryminacji, zwalczaniu przestępstw z nienawiści i mowy nienawiści oraz przemocy ze względu na płeć, a także o zapewnienie równouprawnienia płci. UE zwraca się do Albanii o przeznaczenie wystarczających zasobów na zwiększenie zdolności instytucjonalnych i na zapewnienie zdolności świadczenia usług umożliwiających dochodzenie roszczeń i udzielanie pomocy ofiarom. Albania zobowiązuje się do dalszego promowania praw osób z niepełnosprawnościami.

UE odnotowuje, że Albania planuje utrzymać i wzmocnić ochronę **praw dziecka** w drodze poszerzenia dostępności usług środowiskowych w celu ograniczenia konieczności umieszczania dzieci w instytucjach. UE zauważa, jak ważne jest, aby Albania poczyniła zdecydowane postępy w procesie przechodzenia na opiekę środowiskową, w tym w odniesieniu do dzieci z niepełnosprawnościami. UE podkreśla, że konieczne jest szybkie przeprowadzenie tej reformy, aby zapewnić poszanowanie zasady najlepszego interesu dziecka.

Jeżeli chodzi o **prawo własności**, UE odnotowuje, że Albania przyjęła przepisy wykonawcze do ustawy o katastrze i do ustawy o sfinalizowaniu przejściowych procesów własnościowych, jednak nadal występują istotne problemy wdrożeniowe. W szczególności, zgodnie z planem działania w odniesieniu do rozdziałów dotyczących praworządności, do 2030 r. wprowadzony zostanie wydajny i przejrzysty system rejestracji własności i zintegrowany system zarządzania własnością, który będzie oferował jednoznaczne i bezpieczne tytuły własności w Albanii – tym samym dzięki w pełni zdigitalizowanej usłudze zapewnione zostanie w praktyce prawo do własności. W tym kontekście Albania wyznaczyła dwa pośrednie cele, odpowiednio, na 2026 r. i na 2028 r. Pierwszy cel dotyczy cyfryzacji map katastralnych, a drugi – zakończenia pierwszej rejestracji. W związku z tym UE podkreśla również, że Albania musi zapewnić publikację map katastralnych, zgodnie z procesem cyfryzacji, która jak dotąd jest ograniczona. Zaznacza, że Albania powinna także zadbać o to, aby – po tym jak zostaną opublikowane poszczególne mapy katastralne, a zainteresowane strony przedłożą dokumenty wymagane do rejestracji ich własności, Państwowa Agencja Katastralna, zdefiniowana w obowiązujących ramach prawnych, przystępowała w wyznaczonym 45-dniowym terminie do wydawania ostatecznych certyfikatów własności lub informowała zainteresowane strony, że roszczenie w sprawie danej własności zgłosiły strony trzecie (państwowe lub prywatne), tak by zainteresowane strony mogły skierować sprawę do sądu. Ponadto UE apeluje o to, aby w 2025 r. Państwowa Agencja Katastralna wprowadziła solidne środki antykorupcyjne w drodze antykorupcyjnego planu na rzecz uczciwości, uwzględniając opinie zainteresowanych stron, z myślą o zwiększeniu przejrzystości, wydajności i rozliczalności w zakresie świadczenia usług, jak przewidziano w planie działania w odniesieniu do rozdziałów dotyczących praworządności. UE podkreśla także, że niezbędne jest nadal uzyskiwanie okresowych i szczegółowych informacji na temat realizacji wspomnianego planu. UE zwraca uwagę, że również Agencja ds. Obsługi Własności powinna działać w pełnej przejrzystości. Apeluje o ustalenie realistycznego harmonogramu wypłaty ewentualnych odszkodowań, tak aby zakończyła się ona do 2026 r., jak przewidziano w planie działania dotyczącym praworządności. W tym kontekście UE apeluje do albańskich władz, aby rozwiązały także problem sfalszowanych dokumentów, opisany w konkluzjach Rady z grudnia 2023 r. w sprawie rozszerzenia. Ponadto UE przypomina, że zmiana ustaw inwestycyjnych zgodnie z najlepszymi praktykami unijnymi pozostaje kwestią o najwyższym priorytecie i że należy ją uregulować do 2026 r., jak przewidziano w programie reform w ramach planu wzrostu. W szczególności UE apeluje do albańskich władz o zadbanie, aby wywłaszczeniom w imię „interesu publicznego” towarzyszyły sprawiedliwe odszkodowania dla prawowitych właścicieli. Zwraca również uwagę, że przejrzysty proces klasyfikacji własności (grunty orne lub grunty pod zabudowę) pomógłby zapobiec niewłaściwym klasyfikacjom czy wszelkim nadużyciom. UE odnotowuje, że Albania zamierza zapewnić w tym obszarze skuteczną ochronę prawną oraz spójne wdrażanie wyroków sądowych, zwłaszcza wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

UE odnotowuje, że Albania planuje chronić i promować, zgodnie ze swoimi zobowiązaniami międzynarodowymi oraz normami europejskimi i międzynarodowymi, prawa osób należących do **mniejszości**, m.in. w drodze zapewnienia skutecznego wdrożenia ram ustawodawczych. Ponownie wzywa Albanie do przyjęcia, do końca 2024 r., pozostałych rozporządzeń wykonawczych, dotyczących zasady wolnego samookreślenia i innych powiązanych praw oraz używania języków przez osoby należące do mniejszości w kontaktach z organami administracyjnymi i władzami publicznymi, jak przewidziano w planie działania dotyczącym praworządności. Podkreśla, że szybkie przyjęcie i wdrożenie tych rozporządzeń na całym terytorium powinno być zgodne z normami europejskimi i międzynarodowymi i przebiegać przy udziale wszystkich zainteresowanych stron, zgodnie z konkluzjami Rady z grudnia 2023 r. w sprawie rozszerzenia. UE apeluje, aby podczas przyjmowania tych rozporządzeń albańskie władze zadbały o poszanowanie, w prawie i w praktyce, prawa do wolnego samookreślenia zgodnie z normami europejskimi i międzynarodowymi. UE odnotowuje także konieczność wzmocnienia zdolności instytucjonalnych Państwowej Komisji ds. Mniejszości Narodowych oraz władz lokalnych. Jeżeli chodzi o mniejszość romską i mniejszość egipską, UE odnotowuje, że Albania zamierza dotrzymać zobowiązań zawartych w deklaracji poznańskiej w obszarze edukacji, zatrudnienia, mieszkalnictwa i zdrowia, a także wzmocnić krajowy punkt kontaktowy ds. Romów. UE zwraca się do Albanii, aby przeznaczyła odpowiednie zasoby krajowe na wdrożenie środków w zakresie tej polityki i aby wzmocniła koordynację działań w tym obszarze. UE odnotowuje również, że w Albanii obowiązują przepisy umożliwiające osobom należącym do mniejszości zachowanie i rozwijanie własnego dziedzictwa kulturowego i promowanie wiedzy o ich historii.

UE podkreśla, że Albania musi zapewnić pełne dostosowanie swoich ram ustawodawczych do unijnego dorobku prawnego w momencie przystąpienia do UE, tak aby zagwarantować możliwość pełnego korzystania z **praw wynikających z obywatelstwa UE**.

#### 4. Rozdział 24 – Sprawiedliwość, wolność i bezpieczeństwo

UE odnotowuje, że Albania dysponuje ramami prawnymi i instytucjonalnymi w zakresie **zwalczania przestępczości zorganizowanej**, choć niezbędne jest przyjęcie zmian do tych ram, tak aby w pełni dostosować przepisy do unijnego dorobku prawnego; obejmują one ustawodawstwo dotyczące kryminalizacji prania pieniędzy, a także odzyskiwania i konfiskaty mienia. UE podkreśla, że współpraca albańskich organów ścigania z państwami członkowskimi UE, CEPOL-em, Europol-em i Eurojustem, a także bardzo duże ich zaangażowanie w EMPACT, przynoszą pozytywne rezultaty. UE zauważa, że wysiłki te należy jeszcze zintensyfikować. UE podkreśla również, że konieczne są dalsze działania, aby skonsolidować wyniki w prowadzeniu dochodzeń i ścigania, wydawaniu prawomocnych wyroków skazujących oraz zajmowaniu i konfiskowaniu mienia w sprawach dotyczących przestępczości zorganizowanej i prania pieniędzy, a także aby wzmocnić proaktywną i skuteczną współpracę międzynarodową. UE odnotowuje, że Albania powinna zapewnić instytucjom zwalczającym przestępczość zorganizowaną odpowiednie zasoby. UE odnotowuje również, że Albania zamierza zadbać o to, aby równoległe z postępowaniami karnymi od momentu ich wszczęcia regularnie prowadzono dochodzenia finansowe i aby rozwinięto zdolności do prowadzenia złożonych dochodzeń finansowych. UE zauważa także, że Albania zobowiązała się do częstszego zajmowania i konfiskaty mienia, do zamrażania mienia pochodzącego z działalności przestępczej i do promowania ponownego wykorzystania tego mienia na rzecz społeczeństwa.

UE odnotowuje, że Albania została usunięta z prowadzonego przez Grupę Specjalną ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (FATF) wykazu jurysdykcji objętych zwiększonym monitoringiem, po tym jak zawiesiła planowaną amnestię podatkową oraz planowany dobrowolny program przestrzegania przepisów podatkowych. UE odnotowuje, jak ważne jest, aby Albania zapewniła spójność przyszłych zmian prawnych w prawie karnym, w tym ewentualnych amnestii i dobrowolnych programów przestrzegania przepisów podatkowych, z krajowymi planami i postępami dotyczącymi walki z przestępczością zorganizowaną; Albania musi też zapewnić zgodność tych zmian z odnośnym unijnym dorobkiem prawnym i normami międzynarodowymi, np. normami ustanowionymi przez MONEYVAL i FATF.

UE zwraca się do Albanii, aby przyjęła wszystkie niezbędne przepisy i środki wykonawcze w obszarze **cyberprzestępczości** i przystąpiła do drugiego dodatkowego protokołu do konwencji budapesztańskiej w celu skutecznego zwalczania cyberprzestępczości. UE odnotowuje, że Albania powinna uzyskać solidne wyniki w zapobieganiu cyberprzestępczości i ograniczaniu jej, zwłaszcza dzięki przygotowaniu skuteczniejszej reakcji organów ścigania skupiającej się na wykrywaniu, śledzeniu i ściganiu przestępców w tym obszarze.

UE odnotowuje, że Albania zamierza dokonać kryminalizacji wszelkich form **niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych**, i zwraca się do Albanii, aby położyła szczególny nacisk na ochronę i prewencję (w tym zapobieganie rewiktylizacji) w odniesieniu do takiego traktowania w internecie i poza nim.

UE zauważa, że w Albanii dostępna jest duża liczba sztuk broni palnej, i zwraca się do Albanii o ograniczenie **nielegalnego posiadania broni i nielegalnego handlu nią**. UE podkreśla, że Albania musi dostosować swoje działania do celów regionalnego programu działania na rzecz lepszej kontroli broni strzeleckiej i lekkiej na Bałkanach Zachodnich. UE odnotowuje także, że Albania planuje zwiększyć wysiłki na rzecz podnoszenia świadomości, informowania i edukowania w zakresie zagrożeń i ryzyka związanego z niewłaściwym użyciem broni palnej, jej nielegalnym posiadaniem, nielegalnym handlem bronią palną / bronią strzelecką i lekką, a także na rzecz ograniczenia liczby sztuk nielegalnej broni palnej w drodze legalizacji, dobrowolnego oddania i dezaktywacji broni.

UE zauważa, że w kontekście **handlu ludźmi** Albania jest krajem pochodzenia, tranzytu i przeznaczenia i musi silniej przeciwdziałać temu zjawisku, zwracając uwagę na jego istotny wpływ na kobiety i dziewczęta. UE podkreśla, że Albania zamierza usprawnić wczesną identyfikację i ochronę ofiar poprzez opracowanie podejścia skupionego na ofiarach, które to podejście należy lepiej i konsekwentniej stosować w ramach dochodzeń i ścigania. UE zaznacza, że Albania musi uzyskać solidne wyniki w proaktywnym prowadzeniu dochodzeń i ścigania oraz wydawaniu prawomocnych wyroków skazujących w tym obszarze.

UE odnotowuje, że **współpraca antynarkotykowa** albańskich organów ścigania z ich odpowiednikami z państw członkowskich UE przebiega dobrze. UE zwraca się do Albanii, aby przyjęła nadrzędne ramy strategiczne w obszarze narkotyków. UE podkreśla, że obok przyjęcia formalnych ram Albania będzie musiała wykazać, że przyjęła nadrzędne strategiczne podejście w celu skutecznego i konsekwentnego zwalczania uprawy i produkcji narkotyków oraz handlu nimi. UE odnotowuje także, że Albania planuje wzmocnić i wprowadzić w życie ramy instytucjonalne, w szczególności tworząc centrum monitorowania narkotyków oraz operacyjny krajowy system wczesnego ostrzegania umożliwiającego wymianę informacji o nowych substancjach psychoaktywnych. UE podkreśla, że Albania musi uzyskać solidne wyniki w konfiskowaniu i niszczeniu narkotyków oraz konfiskowaniu powiązanego mienia.

UE odnotowuje, że Albania dysponuje strategicznymi, prawnymi i instytucjonalnymi ramami **zwalczania terroryzmu**; ramy te należy zmienić, tak aby były w pełni dostosowane do unijnego dorobku prawnego. UE odnotowuje, że Albania zamierza zapewnić odpowiednie zasoby, usprawnić współpracę międzyagencyjną i międzynarodową oraz wzmocnić zarządzanie sprawami i mechanizmy przekazywania spraw. UE odnotowuje wysiłki podjęte w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania brutalnemu ekstremizmowi (CVE), w szczególności konsolidację centrum CVE. Należy pochwalić te wysiłki, jednak radykalizacja postaw, do której dochodzi w zakładach karnych, oraz rozpowszechnianie treści terrorystycznych w internecie nadal wymagają uwagi.

UE odnotowuje, że współpraca regionalna oraz wymiana informacji szczególnie chronionych z Europolem i państwami członkowskimi przebiegają w sposób zadowalający. UE podkreśla, że konieczne są dalsze prace, aby przeciwdziałać finansowaniu terroryzmu i praniu pieniędzy, w szczególności poprzez podniesienie skuteczności dochodzeń w sprawie finansowania terroryzmu. UE odnotowuje także, że Albania zmienia właśnie swoje przepisy regulujące wykorzystywanie danych dotyczących przelotu pasażera (PNR), chcąc zwiększyć zdolność do zwalczania terroryzmu i poważnych przestępstw mających związek z podróżami lotniczymi.

UE odnotowuje, że Albania zobowiązuje się do **ochrony infrastruktury krytycznej** i w tym celu dokona przeglądu swoich ram prawnych dotyczących odporności podmiotów krytycznych, zwiększy zdolności wykrywania infrastruktury krytycznej i opracuje kryteria do celów zarządzania taką infrastrukturą obejmujące analizę ryzyka. Albania powinna zapewnić bezpieczne wprowadzenie sieci 5G wraz z kompleksowym wdrożeniem unijnego zestawu narzędzi na potrzeby cyberbezpieczeństwa sieci 5G.

UE odnotowuje, że albańskie ustawodawstwo przewiduje podstawowe zasady **współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych, cywilnych i handlowych**; zauważa jednak, że konieczne jest dalsze dostosowywanie przepisów do unijnego dorobku prawnego. UE odnotowuje, że Albania planuje ratyfikować pozostałe odnośne konwencje międzynarodowe z dziedziny współpracy wymiarów sprawiedliwości, a zwłaszcza konwencję haską o umowach dotyczących właściwości sądu (2005). Ponadto UE zwraca się do Albanii o zwiększenie zdolności administracyjnych w celu spełnienia unijnych wymogów w zakresie współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych, cywilnych i handlowych.

UE odnotowuje, że w **obszarze migracji** Albania musi zaktualizować swoją kompleksową krajową strategię migracyjną i powiązany z nią plan działania oraz dalej wdrażać plan działania UE na rzecz Bałkanów Zachodnich przedstawiony przez Komisję w grudniu 2022 r. UE podkreśla, że Albania musi także opracować, przyjąć, wdrożyć, przetestować i odpowiednio sfinansować plan awaryjny na wypadek znaczącego wzrostu liczby przybywających migrantów oraz osób ubiegających się o azyl. UE odnotowuje, że Albania planuje przyjąć niezbędne zmiany w obszarze legalnej migracji, tak aby dostosować się do pewnych przepisów dotyczących łączenia rodzin, przepisów dotyczących jednego zezwolenia oraz do niedawnych zmian odnoszących się do niebieskiej karty UE.

UE zwraca się do Albanii, aby przyjęła zmiany w obszarze migracji nieuregulowanej m.in. w celu dostosowania przepisów do dyrektywy w sprawie kar wobec pracodawców<sup>1</sup>. UE z zadowoleniem przyjmuje przywrócenie uprawnień dochodzeniowych przysługujących funkcjonariuszom Wydziału Policji ds. Granic i Migracji. Zauważa, że zasoby kadrowe i zdolności wydziału muszą zostać zwiększone. UE podkreśla, że współpraca Albanii z państwami członkowskimi i Fronteksem w zakresie readmisji i operacji powrotu przebiega bardzo dobrze. UE zwraca się do Albanii o zapewnienie odpowiednich zdolności przyjmowania i o stosowanie procedur powrotowych zgodnie z ustawą o cudzoziemcach i unijnym dorobkiem prawnym.

UE odnotowuje współpracę z Agencją Unii Europejskiej ds. Azylu w zakresie wzmocnienia krajowego systemu **azylu** i przyjmowania. UE zwraca się do Albanii, aby zapewniła wysoką jakość wdrożenia niedawnej ustawy o azylu i rozwinęła niezbędne dodatkowe zdolności administracyjne, przy jednoczesnym dalszym dostosowywaniu przepisów do unijnego dorobku prawnego. Zwraca się także do Albanii, aby dokonywała systematycznych przekazów do procedury azylowej.

UE odnotowuje także, że Albania planuje obsługiwać osoby ubiegające się o azyl, wykorzystując bezpośrednie wsparcie i usługi administracji rządowej. UE zauważa, że problem wysokiej liczby obywateli Albanii, którzy składają bezzasadne wnioski azylowe w państwach członkowskich UE, wymaga jeszcze trwałego rozwiązania.

---

<sup>1</sup> Dyrektywa 2009/52/WE.

UE odnotowuje, że **polityka wizowa** Albanii nie jest jeszcze w pełni dostosowana do polityki wizowej UE. Przypomina, że czasowe zniesienie obowiązków wizowych jest niezgodne z unijnym dorobkiem prawnym. UE odnotowuje, że Albania zarysowała plan dostosowania swojej polityki wizowej do polityki wizowej UE, i zachęca ją do szybkiego podjęcia działań następczych w tej sprawie. UE zauważa również, że konieczne będzie dodatkowe dostosowanie techniczne albańskich systemów informacyjnych w celu zapewnienia ich zgodności z wizowym systemem informacyjnym (VIS).

UE z uwagą odnotowuje dobrą stałą współpracę operacyjną z Fronteksem w zakresie ochrony granicy; współpraca ta w odniesieniu do **Schengen i granic zewnętrznych** odbywa się w drodze wspólnej operacji uruchomionej w 2019 r. UE przypomina, że część dorobku Schengen będzie miała zastosowanie w Albanii dopiero w następstwie decyzji Rady w sprawie zniesienia kontroli osób na granicach wewnętrznych, podjętej na podstawie stosownej oceny Schengen w zakresie gotowości Albanii, z uwzględnieniem sprawozdania Komisji potwierdzającego, że Albania nadal wypełnia podjęte w ramach negocjacji akcesyjnych zobowiązania mające znaczenie dla dorobku Schengen. UE odnotowuje, że Albania zamierza zająć się kwestią dużej rotacji funkcjonariuszy na granicy.

Jeżeli chodzi o **falszowanie euro**, UE odnotowuje, że Albania planuje dalej wymieniać informacje z Komisją Europejską, Europol i Europejskim Bankiem Centralnym, zgodnie z odpowiednimi porozumieniami o współpracy w zakresie ochrony waluty euro przed fałszowaniem.

## 5. Kryteria gospodarcze

UE odnotowuje, że Albania jest na drodze do tego, aby stać się **funkcjonującą gospodarką rynkową**. UE odnotowuje, że Albania zwiększa swoją zdolność do sprostania presji konkurencyjnej i siłom rynkowym wewnątrz Unii. UE podkreśla utrzymujący się w kraju szeroki konsensus co do podstawowych zasad polityki gospodarczej, w tym co do ograniczonej roli państwa w gospodarce oraz co do politycznego zobowiązania na rzecz liberalizacji rynku. UE odnotowuje, że mimo pewnych postępów poczynionych w ostatnich latach skuteczne funkcjonowanie gospodarki rynkowej jest wciąż hamowane przez niskie bezpieczeństwo prawne, liczne przypadki nieformalnej działalności gospodarczej, słaby rozwój sektora finansowego oraz trudności w rejestrowaniu tytułów własności gruntu – odzwierciedlają to wolna konwergencja i wzrost poniżej potencjału. UE zwraca się do Albanii o regularne i dokładne realizowanie unijnych zaleceń z zakresu polityki zawartych w kolejnych pakietach rozszerzeniowych oraz razem uzgodnionych wytycznych politycznych w kontekście wspólnych wniosków z dialogu gospodarczo-finansowego UE i Bałkanów Zachodnich, a także przyszłych zobowiązań w ramach planu wzrostu; powinno to pomóc Albanii w spełnianiu kryteriów gospodarczych. Mimo istotnych dysproporcji wciąż utrzymujących się w porównaniu ze szczeblem regionalnym i szczeblem europejskim UE zwraca uwagę na znaczną poprawę, jeżeli chodzi o infrastrukturę energetyczną i transportową, cyfryzację gospodarki i wyniki edukacyjne w Albanii. UE odnotowuje, że należy utrzymać wysoki poziom inwestycji we wszystkich obszarach infrastruktury fizycznej, a uzupełnieniem tego musi być usprawnione zarządzanie inwestycjami publicznymi i reformy administracyjne. UE zwraca się do Albanii, aby podniosła swoją konkurencyjność, obecnie hamowaną przez brak umiejętności przedsiębiorczych i technologicznych, niezaspokojone potrzeby inwestycji w rozwój społeczny oraz permanentnie niskie wydatki na badania i rozwój; w celu podniesienia konkurencyjności należy zapewnić lepszej jakości edukację i wyniki edukacyjne na wyższym poziomie, a także zachęty do inwestowania w badania. UE zwraca się także do Albanii o zwiększenie zasięgu i adekwatności ochrony socjalnej i ubezpieczeń zdrowotnych, tak aby zmniejszyć odsetek ludności zagrożonej ubóstwem i umożliwić inkluzywny oraz zrównoważony społecznie rozwój gospodarczy.

## 6. Rozdział 5 – Zamówienia publiczne

UE odnotowuje wysoki stopień dostosowania albańskich przepisów do unijnego dorobku prawnego w **sektorze „klasycznym” i sektorze usług użyteczności publicznej**. UE zwraca się do Albanii, aby dokonała przeglądu progów w odniesieniu do zamówień na dostawy i usługi, tak aby dostosować minimalne okresy obowiązujące w postępowaniach o udzielenie zamówienia i terminy na składanie odwołań do przepisów unijnych dyrektyw o zamówieniach publicznych.

UE odnotowuje również, że w obszarze koncesji albańskie przepisy są częściowo dostosowane do unijnego dorobku prawnego. Zachęca Albanie, aby kontynuowała to dostosowywanie, m.in. w celu rozwiązania problemu niewywołanych ofert, ryzyka operacyjnego i zakresu stosowania przepisów. UE zwraca uwagę na wysoki stopień dostosowania albańskich przepisów do unijnego dorobku prawnego w zakresie **zamówień w dziedzinie obronności**.

Odnawia, że Albania jest umiarkowanie przygotowana, jeśli chodzi o **zdolności w zakresie wdrażania i egzekwowania** w obszarze zamówień publicznych. UE podkreśla, że, obok wydajności, system zamówień publicznych powinien położyć większy nacisk na przejrzystość, uczciwość i konkurencję w operacjach zamówień. UE zwraca się do Albanii, aby zwiększyła wsparcie dla instytucji zamawiających, za pośrednictwem Agencji Zamówień Publicznych, w celu dalszego usprawnienia funkcjonowania systemu zamówień publicznych.

UE zwraca uwagę na wysoki stopień dostosowania albańskich przepisów do dyrektywy o **procedurach odwoławczych**. UE odnotowuje, że dzięki wdrożeniu przez Albanie kompleksowego systemu zarządzania e-odwołaniami i e-skargami do celów elektronicznego zgłaszania spraw i zarządzania nimi poziom przejrzystości jest wysoki, a terminy rozpatrywania skarg krótsze. UE zwraca się do Albanii o zwiększenie zdolności Komisji ds. Zamówień Publicznych, tak aby mogła ona rozpatrywać większą liczbę skarg.

## 7. Rozdział 18 – Statystyka

UE odnotowuje, że albańska **infrastruktura statystyczna** jest częściowo zgodna z unijnym dorobkiem prawnym. UE zwraca się do Albanii o przeznaczenie odpowiednich zasobów do sektora statystycznego, aby zapewnić pełne dostosowanie do unijnego dorobku prawnego.

UE odnotowuje, że Albania wdrożyła główną **klasyfikację UE** z różnym stopniem zgodności z unijnym dorobkiem prawnym. UE zwraca się do Albanii, aby zadbała o przeprowadzenie dalszych niezbędnych prac nad rejestrami statystycznymi, aby zapewnić pełną zgodność z unijnym dorobkiem prawnym.

UE podkreśla, że dostosowanie albańskich przepisów do unijnego dorobku prawnego dotyczącego **statystyk sektorowych** jest częściowe. UE zachęca Albanie do dalszych postępów we wszystkich obszarach statystyki z myślą o pełnym dostosowaniu.

## 8. Rozdział 32 – Kontrola finansowa

UE odnotowuje, że w odniesieniu do **publicznej wewnętrznej kontroli finansowej** albańskie przepisy są częściowo dostosowane do unijnego dorobku prawnego, a ramy ustawodawcze są w dużej mierze zgodne z normami UE. UE podkreśla, że system wewnętrznej kontroli jest tylko częściowo skuteczny, a rozliczalność kadry kierowniczej jest w praktyce ograniczona. UE zwraca się do Albanii, aby usprawniła prowadzenie skutecznej wewnętrznej kontroli i wzmocniła działalność monitorującą centralnej jednostki harmonizacyjnej.

UE zwraca się do Albanii, aby zwiększyła oddziaływanie **funkcji audytu** wewnętrznego i zewnętrznego w celu zapewnienia pełnej zgodności z obowiązującymi w UE profesjonalnymi normami i zasadami.

UE zwraca się do Albanii, aby w pełni dostosowała ustawodawstwo krajowe do unijnej dyrektywy w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę **interesów finansowych Unii**.

UE zwraca się do Albanii, aby formalnie ustanowiła i wzmocniła współpracę właściwych organów krajowych w zakresie **ochrony euro przed fałszowaniem**.

\* \* \*

Uwzględniając obecny stan przygotowań Albanii, UE odnotowuje, że przy założeniu, że Albania musi nadal czynić postępy w dostosowywaniu przepisów do unijnego dorobku prawnego i odnośnych norm europejskich objętych klastrem 1 i we wdrażaniu tego dorobku i norm, konieczne będzie spełnienie następujących *kryteriów pośrednich*, zanim można będzie podjąć kolejne kroki w procesie negocjacyjnym w sprawie tego klastra:

- na poziomie horyzontalnym w odniesieniu do klastra 1 Albania zapewni ściśle i stałe monitorowanie nieprzerwanej realizacji programów działania dotyczących praworządności, reformy administracji publicznej i funkcjonowania instytucji demokratycznych za pośrednictwem solidnego i multidyscyplinarnego mechanizmu, zwracając szczególną uwagę na adekwatność zasobów kadrowych i finansowych, zdolności instytucjonalne i poszanowanie wyznaczonych terminów oraz aktywny dialog ze społeczeństwem obywatelskim.

### **Rozdział 23 –Wymiar sprawiedliwości i prawa podstawowe**

**Albania będzie dalej wdrażać kompleksową reformę wymiaru sprawiedliwości, zapewniając poprawę w kwestii bezstronności, niezależności, rozliczalności, profesjonalizmu, jakości i wydajności systemu sądowego. W szczególności Albania spełni to kryterium, gdy:**

- będzie dalej należycie wdrażać reformę wymiaru sprawiedliwości, która zostanie wzmocniona zgodnie z odpowiednim unijnym dorobkiem prawnym i odnośnymi normami europejskimi, m.in. poprzez dalsze zwiększenie zdolności, skuteczności i niezależności, w tym lepsze przestrzeganie zasad uczciwości, osiągnięć i przejrzystości autonomicznych organów wymiaru sprawiedliwości, zwłaszcza Najwyższej Rady Sądowej i Wysokiej Rady Prokuratorów, również w odniesieniu do mianowania ich członków;
- wzmocni niezależność i rozliczalność poprzez należyte zakończenie procedury sprawdzającej pod nadzorem międzynarodowej operacji monitorowania oraz utrzyma rozliczalność i uczciwość systemu sądowego na wszystkich szczeblach po zakończeniu procedury sprawdzającej przez wysoce kompetentne: Wysoki Inspektorat ds. Wymiaru Sprawiedliwości, Najwyższą Radę Sądową i Wysoką Radę Prokuratorów, w tym w drodze szczegółowych ocen, systematycznych i skutecznych weryfikacji deklaracji majątkowych prowadzonych zgodnie z wysokimi standardami wytyczonymi przez procedurę sprawdzającą, konsekwentnego dokonywania mianowań i awansów w oparciu o osiągnięcia, a także zapewni systemową odporność systemu sądowego na próby wywierania na ten system bezprawnego nacisku wewnętrznego i zewnętrznego;

- poprawi jakość wymiaru sprawiedliwości, w tym poprzez istotne zredukowanie zaległych ocen dzięki zrealizowaniu dwóch trzecich prognoz rocznego planowania, na podstawie kryteriów obejmujących elementy jakościowe i ilościowe, istotnie przyspieszając publikację uzasadnionych decyzji, podnosząc jakość szkoleń wstępnych i w ramach kształcenia ciągłego oraz ulepszając Szkołę Sędziów i Prokuratorów głównie dzięki zapewnieniu uczciwości i wysokich kwalifikacji kadry nauczycielskiej, zwiększeniu zdolności i usprawnieniu egzaminów wstępnych;
- zwiększy stopniowo skuteczność i wydajność sądów i prokuratur i będzie promować wysokojakościowe usługi wymiaru sprawiedliwości, m.in. skracając czas rozpoznawania spraw, redukując liczbę zaległych spraw, zapewniając mniej więcej połowę wakatów sędziowskich i zwiększając liczbę stanowisk dla personelu pomocniczego, dokonując wystarczających inwestycji w budżet wymiaru sprawiedliwości, tak aby odpowiednio pokryć potrzeby systemu sądowniczego, w tym potrzeby infrastrukturalne, i zbliżyć się do średniej unijnej, promując alternatywne rozstrzyganie sporów oraz ustanawiając dobrze funkcjonujący zintegrowany system zarządzania sprawami.

#### **Albania poczyni istotne dalsze postępy w przeciwdziałaniu i zapobieganiu korupcji.**

##### **W szczególności Albania spełni to kryterium pośrednie, gdy:**

- zwiększy zdolności operacyjne i skonsoliduje zasoby finansowe i kadrowe wyspecjalizowanych organów antykorupcyjnych i zwykłych instytucji sądowniczych zwalczających korupcję;
- poczyni konkretne postępy na wszystkich szczeblach w uzyskiwaniu solidnych wyników w prowadzeniu dochodzeń i ścigania oraz wydawaniu wyroków skazujących w sprawach dotyczących korupcji, zwłaszcza prawomocnych wyroków skazujących na wysokim szczeblu, w tym w zajmowaniu i konfiskowaniu mienia;
- zwiększy wydajność ram zapobiegania korupcji, w tym poprzez poczynienie istotnych postępów w realizacji zaleceń GRECO, skuteczne weryfikacje deklaracji majątkowych i konsekwentne zamykanie dochodzeń administracyjnych stosownymi karami i przekazywaniem spraw do prokuratury.

**Albania dodatkowo wzmocni ochronę praw podstawowych w praktyce. W szczególności Albania spełni to kryterium pośrednie, gdy:**

- przyjmie i zacznie wdrażać reformę ochrony danych zgodnie z unijnym dorobkiem prawnym, w tym wprowadzając systematyczne reakcje i skuteczne zabezpieczenia w celu ochrony prywatności i danych osobowych;
- poszerzy wolność wypowiedzi, w tym wolność mediów, poprzez m.in. zmianę ram ustawodawczych i regulacyjnych zgodnie z normami europejskimi, najlepszymi praktykami i zaleceniami, a także poprzez zastosowanie konkretnych środków zwiększających bezpieczeństwo dziennikarzy;
- zwiększy zdolności instytucjonalne, także organów ds. równości, zapewni dostosowanie przepisów do unijnego dorobku prawnego dotyczącego niedyskryminacji, równouprawnienia płci i walki z przemocą ze względu na płeć, a także zapewni, w większości ze środków budżetu państwowego, skuteczne mechanizmy umożliwiające dochodzenie roszczeń i udzielanie pomocy ofiarom;
- wzmocni system ochrony dzieci, kierując się zasadą najlepszego interesu dziecka, w tym w odniesieniu do dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej lub dzieci z niepełnosprawnościami, i kończąc proces przechodzenia na opiekę środowiskową;
- poczyni zdecydowane postępy w działaniach zmierzających do ustanowienia wydajnego i przejrzystego systemu rejestracji własności i zintegrowanego systemu zarządzania własnością, który będzie oferował jednoznaczne i bezpieczne tytuły własności, i do zapewnienia w praktyce w pełni zdigitalizowanej usługi, najpóźniej w terminie zgodnym z odpowiednimi zobowiązaniami Albanii podjętymi w planie działania dotyczącym praworządności; poczyni zdecydowane postępy w działaniach zmierzających do zapewnienia, aby wszystkie dane katastralne, w tym tytuły własności i mapy katastralne, były zdigitalizowane i uważnie aktualizowane, tak aby systematycznie eliminować powielane lub niedokładne dane i aby wydajnie rozpatrywać skargi, oraz do zakończenia pierwszej rejestracji własności, najpóźniej w terminie zgodnym z odpowiednimi zobowiązaniami Albanii podjętymi w planie działania dotyczącym praworządności; zredukuje liczbę zaległych spraw sądowych dotyczących własności i będzie skutecznie wykonywała orzeczenia sądowe;
- przyjmie rozporządzenia, zgodne z normami europejskimi, dotyczące zasady wolnego samookreślenia i używania języków przez osoby należące do mniejszości, jak przewidziano w planie działania dotyczącym praworządności, a także zwiększy zdolności wdrożeniowe, w tym zdolności i zasoby Komisji Mniejszości Narodowych;
- lepiej dostosuje swoje ramy ustawodawcze do unijnego dorobku prawnego w zakresie praw wynikających z obywatelstwa UE.

## **Rozdział 24 – Sprawiedliwość, wolność i bezpieczeństwo**

**Albania poczyni konkretne postępy w walce z przestępczością zorganizowaną.**

**W szczególności Albania spełni to kryterium pośrednie, gdy:**

- będzie dalej dostosowywać przepisy do unijnego dorobku prawnego w zakresie zwalczania przestępczości zorganizowanej, w tym w odniesieniu do kryminalizacji prania pieniędzy, a także odzyskiwania i konfiskaty mienia;
- poczyni konkretne postępy w celu uzyskania solidnych wyników w prowadzeniu dochodzeń i ścigania oraz wydawaniu prawomocnych wyroków skazujących we wszystkich obszarach poważnej i zorganizowanej przestępczości (takich jak handel ludźmi i niegodziwe traktowanie dzieci w celach seksualnych, cyberprzestępczość, nielegalny handel bronią, handel narkotykami) oraz w odniesieniu do prania pieniędzy i finansowania terroryzmu;
- wykaże, że praktyka wszczynania dochodzeń finansowych równoległych do spraw dotyczących przestępczości zorganizowanej i prania pieniędzy jest wiarygodna i stała;
- poczyni konkretne postępy w celu uzyskania solidnych wyników w zajmowaniu i ostatecznym konfiskowaniu mienia i utworzy w pełni operacyjne biuro ds. odzyskiwania mienia odpowiedzialne za identyfikowanie i śledzenie mienia pochodzącego z działalności przestępczej, tak jak przewiduje prawo krajowe;
- poczyni istotne postępy w rozbijaniu siatek handlu ludźmi, zwracając uwagę na istotny wpływ tego handlu na kobiety i dziewczęta.

**Albania zwiększy swój wkład we współpracę antynarkotkową. W szczególności Albania spełni to kryterium pośrednie, gdy:**

- utworzy dobrze funkcjonujące i dysponujące wystarczającymi zasobami centrum monitorowania narkotyków i krajowy system wczesnego ostrzegania oraz dostosuje swoje ustawodawstwo do unijnego dorobku prawnego w zakresie narkotyków i prekursorów narkotyków;
- poczyni konkretne postępy w celu uzyskania solidnych wyników w zajmowaniu i niszczeniu narkotyków oraz konfiskowaniu powiązanego mienia, przy jednoczesnym zapewnieniu skutecznego ścigania naruszeń związanych z legalną uprawą marihuany.

**Albania osiągnie istotne konkretne rezultaty w obszarze legalnej migracji i migracji nieuregulowanej, azylu oraz w kwestiach związanych z dorobkiem Schengen i granicami zewnętrznymi, zgodnie z planem działania UE na rzecz Bałkanów Zachodnich.**

**W szczególności Albania spełni to kryterium pośrednie, gdy:**

- zapewni wystarczające i trwałe zdolności do zarządzania granicami oraz odpowiednie zasoby kadrowe w celu kontroli mieszanych przepływów migracyjnych, w tym zapewni odpowiednie zdolności przyjmowania, wydajne środki przeprowadzania powrotów, plany zarządzania na wypadek wzrostu liczby osób przybywających, zgodnie z wprowadzonymi istniejącymi strategiami migracyjnymi, a także lepiej dostosuje politykę wizową w oparciu o konkretny plan;
- poczyni istotne postępy w walce z przemytem migrantów;
- zapewni funkcjonowanie procedury azylowej zgodnej z unijnym dorobkiem prawnym i normami europejskimi oraz oferowanie przez państwo niezbędnych usług osobom ubiegającym się o azyl.

\* \*

Uwzględniając obecny stan przygotowań Albanii, z zastrzeżeniem spełnienia przez Albanie kryteriów pośrednich w rozdziałach dotyczących praworządności, UE odnotowuje, że przy założeniu, że Albania musi nadal czynić postępy w dostosowywaniu przepisów do unijnego dorobku prawnego objętego poniższymi rozdziałami i we wdrażaniu tego dorobku, oraz bez uszczerbku dla wszelkich dodatkowych warunków ustanowionych w ramach przyszłych kryteriów określonych w odniesieniu do klastra 1, rozdziały te mogą zostać wstępnie zamknięte, jak tylko UE stwierdzi, że spełnione zostały następujące kryteria:

## **Rozdział 5 – Zamówienia publiczne**

- Albania w pełni dostosuje krajowe ramy prawne do unijnego dorobku prawnego w odniesieniu do wszystkich obszarów zamówień publicznych, w tym do unijnych przepisów o koncesjach i partnerstwach publiczno-prywatnych, a także do umów międzynarodowych zwalniających niektóre zamówienia z zasad w tym zakresie, zgodnie z traktatem WE, unijnymi przepisami o zamówieniach oraz innymi odpowiednimi przepisami unijnego dorobku prawnego;
- Albania zapewni odpowiednie zdolności administracyjne i instytucjonalne na wszystkich szczeblach i podejmie stosowne środki, by zapewnić prawidłowe wdrażanie i egzekwowanie krajowych przepisów w tej dziedzinie odpowiednio wcześniej przed przystąpieniem;
- Albania osiągnie solidne wyniki w zakresie sprawiedliwego i przejrzystego systemu zamówień publicznych, który będzie korzystny ekonomicznie, będzie gwarantował konkurencję i skuteczne zabezpieczenia przed korupcją.

## **Rozdział 18 – Statystyka**

- Albania przedstawi kluczowe dane makroekonomiczne (rachunki narodowe, w tym statystykę finansów sektora instytucji rządowych i samorządowych i statystykę procedury nadmiernego deficytu) zgodnie z metodyką europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych (ESA) 2010 oraz programem transmisji ESA, wymogami notyfikacyjnymi w ramach procedury nadmiernego deficytu i innymi odnośnymi wymogami, a także przedstawi wymagany szczegółowy opis zastosowanej metodyki, a Eurostat uprzednio zweryfikuje przedstawione dane i opisy i potwierdzi odpowiednie dostosowanie do zasad UE, jeżeli chodzi o terminowość, kompletność, spójność, przejrzystość i dokładność;
- Albania przyjmie plan działania dotyczący: (i) wyeliminowania wszelkich pozostałych braków we wszystkich tablicach ESA 2010, (ii) przekazania wszelkich pozostałych tablic z programu transmisji ESA 2010, (iii) wyeliminowania wszelkich pozostałych braków w informacjach, które należy przekazać wraz z tablicami w ramach procedury nadmiernego deficytu i (iv) wdrożenia wszelkich pozostałych kwestii metodologicznych. Eurostat potwierdzi stosowność tego planu działania.

## **Rozdział 32 – Kontrola finansowa**

- Albania zapewni odpowiednie zdolności administracyjne i instytucjonalne na wszystkich szczeblach i podejmie stosowne środki, by zapewnić prawidłowe wdrażanie i egzekwowanie krajowych przepisów dotyczących publicznej wewnętrznej kontroli finansowej;
- Albański Państwowy Organ Kontroli będzie spełniał normy Międzynarodowej Organizacji Najwyższych Organów Kontroli (INTOSAI);
- Albania zapewni kompleksową podstawę prawną w celu ochrony poufności dochodzeń prowadzonych przez OLAF i zapewni wystarczający potencjał operacyjny krajowych służb koordynujących przeciwdziałanie nadużyciom. Albania wdroży wydajną krajową strategię przeciwko nadużyciom w celu ochrony interesów finansowych Unii. Albania zapewni skuteczną koordynację przeciwdziałania nadużyciom oraz uzyska solidne wyniki współpracy z Komisją, OLAF-em i Prokuraturą Europejską (EPPO), jeśli chodzi o zgłaszane nieprawidłowości i sprawy, w których toczą się dochodzenia dotyczące środków finansowych UE, tak aby urzędnicy odpowiedzialni za te dochodzenia mogli w pełni wykonywać swoje zadania;
- Albania wdroży Konwencję międzynarodową o zwalczaniu fałszowania pieniędzy, podpisaną w Genewie w 1929 r., dostosuje swoje przepisy do unijnego dorobku prawnego w zakresie sprawdzania autentyczności monet euro, postępowania z monetami euro nienadającymi się do obiegu i sprawdzania autentyczności banknotów euro.

\* \*

Monitorowanie postępów w dostosowywaniu przepisów do unijnego dorobku prawnego i odnośnych norm europejskich będzie kontynuowane przez cały czas trwania negocjacji. UE podkreśla, że będzie wyjątkowo bacznie monitorować wszystkie poszczególne kwestie wspomniane powyżej z myślą o tym, by Albania dysponowała zdolnościami administracyjnymi, zdolnością do zakończenia procesu dostosowywania przepisów we wszystkich sektorach objętych przedmiotowym klastrem, a także czyniła dalsze postępy we wdrażaniu i egzekwowaniu przepisów. Należy zwrócić szczególną uwagę na powiązania pomiędzy niniejszym klastrem a innymi klastrami negocjacyjnymi. Ostatecznej oceny zgodności ustawodawstwa Albanii z unijnym dorobkiem prawnym i odnośnymi normami europejskimi oraz zdolności wdrożeniowych Albanii można będzie dokonać dopiero na późniejszym etapie negocjacji. UE zachęca Albanie, aby oprócz wszelkich informacji, których UE może wymagać do celów negocjacji w sprawie przedmiotowego klastra i które należy przedstawić podczas konferencji, regularnie przekazywała Radzie Stabilizacji i Stowarzyszenia szczegółowe informacje pisemne na temat postępów we wdrażaniu unijnego dorobku prawnego.

Uwzględniając wszystkie wymienione powyżej kwestie, konferencja będzie musiała powrócić do tego klastra we właściwym czasie.

Ponadto UE przypomina, że między 2 października 2024 r. a datą zakończenia negocjacji mogą wejść w życie nowe akty prawne stanowiące część unijnego dorobku prawnego.